

מסורת הש"ס

(א) [ג'ל אבי אמר] (ג) ע"ז מג; (ד) [שורפין סד: טד:] (ד) [ג'ל. א. א. ס:] (ה) [ג'ל. א. א. ס:] (ו) [ג'ל. א. א. ס:] (ז) [ג'ל. א. א. ס:] (ח) [ג'ל. א. א. ס:]

תורה אור השלם

1. מצות האבל את שבעת דמיוס ולא יראה לקר חמץ ולא יראה לקר שאר בכל גבולך: שמות יג:ו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בין לפי וכו' שמשקן בין לאחר זמנו לג'ל והד"א: (ב) תוס' ד"ה ע"ז וכו' נמאס והכי אמרין תוס':

מוסף רש"י

ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח. שאל ישכיל נה ישראל ליהנות ממנה (ע"ז מג.)

מוסף תוספות

א. [וארברא] כתיב לא ידבק בידך מאומה מן החורם ואפי' כל דהו. מוס' ע"ז מג: ב. אבל לוס' המלח שרי בעיניה. לוס' שאנן. א. ולרבה אפי' בנהמא בעיני פירו ורוב יוסף כיון דמאס לא רביי. פירו. מוס' א. ר"ע. ד. ורואה לובל. שס.

רבינו חננאל

חזר ר' יהודה ודנו דין אחר, ונתן הרי הוא בכל תורתו, וחמץ היה הוא בכל תותירו, מה נותר טעון שריפה אף חמץ טעון שריפה. אמרו לו חסאת העוף הבאה על הספק ואשם תלוי לדברך יוכיחו שהן בכל תותירו, וכתיב לא ירחם מנוח בך, ואנן אמרימם בשריפה ואתה אומר בקבורה, דתנן בסוף תמורה, אשם תלוי ישורף, ר' יהודה אומר יקבר, חסאת העוף הבאה על הספק ישורף, ר' יהודה אומר יטילנה לאמה. ותנא כיצד אמר רבי יהודה יטילנה לאמה, מנחה אבה ומתנגלת ויורדת לנחל קדרון. ת"ר אשם תלוי וחטאת [העוף] הבאה על הספק והחילן עשששטו עשששטו ר' יהודה אומר יקברו ר' שמעון אומר ישורפו. שתק ר' יהודה. אומר יטילנה אשם תלוי ואתה אומר בקבורה ולא בשרפה, שתק ר' יהודה. פירושו אשם תלוי שודיע לו אחר שחיטה, וחטאת העוף הבאה על הספק, שודיע לו אחר מליקתו, דתנן במכירתות פ' המביא אשם חטאת העוף הבאה על הספק את משמלקה

כל שעה פרק שני פסחים

כה.

עין משפט
גר מצוה

נח א מיי פ"ג מהלכות חמץ הלכה יא סגנ עשין לו טושי"ע אר"ח סמון ממה ספיק א: גב ב מיי פ"ח מהלכות ע"ז הלכה ו טושי"ע י"ד ס' קמו ספיק ד: ג מיי שס הל' ו ופ"ג מהל' חמץ הלכה יא סגנ עשין לו טושי"ע אר"ח ס' כמה ספיק א: ד מיי פ"ד מהלכות חמץ הלכה א ז טושי"ע אר"ח ס' ממח ספיק א: ב מיי פ"א מהל' חמץ הל' ד סגנ לאין עו טושי"ע שס ספיק ג: ג מיי שס הלכה ח:

לעיו רש"י

הומ"ז. לגמול על ידי שאיפה. מ"ד בטיא"ה. ה' המלה.

רבינו חננאל (המשך) משל אומרינו בני אדם, הכף שחטטו בני אדם וחקוקי, כגון חטט וחקק אחד הוא, כגון החוטט בבריט לעשות לו טובה בבורה, שורפין החרדל שלו, כלומר שאלו לא מצאו הכף שחקקו לא היו שורפין החרדל שלו, וכן היה ר' יהודה אומר אילו לא הישבחו מדבריו לא היו משתקין אותו. פי' סדנא, כמו היה יושב בספינה, או באסא. והם ככלים שנותנין בגבולי הכלואים בבית הכלא. גיראה. האומן העושה החצים, והכפיים אומרים מפרד וזורה לרוח או מטיל לים, ותנן נמי גבי ע"ז כי האי גונא, ר' יוסי אומר שוחק וזורה לרוח ומטיל לים, ואיבעי [להו מפרן] ומטיל לים, שוחק ומטיל לים, או כשטמיל לים לא בעי אפירה ולא שוחק, ופשיט רבה כי חתמין דאילו אפילו בשאר נהרות לעולם צריך פירור, אבל ע"ז דלים המלח הוא דאילו לא בעי פירור, ואקשינן עלה, והתניא היה מהלך במדבר שוחק וזורה לרוח, בספינה שוחק ומטיל לים, ומשני הא דתניא שוחק בשאר נהרות, כי קאמינא אנן דע"ז לא צריכה שוחק, מששליכה לים הגדול, רב יוסף אמר חמץ כשמשליכין אותו לים לא בעי פירור, אבל ע"ז לעולם בעי שחיקה, ואקשינן עלה והתניא היה מהלך במדבר מפרד וזורה לרוח בספינה מפרד ומטיל לים, ומשני הוא דתניא מפרד בחיטים, כי קאמינא דלא בעי פירור בהמא והלכתא רבה דאמר חמץ בעי פירור.

חזר ר' יהודה ודנו דין אחר, מהני דלעיל אומר רבי"א משום דהשתא אין לרין לאיסור אכילה והנאה ועונש כרת אלף כדל דכל תותירו לחודיה מזינו למילין לתימה נכולו: וחמץ הרי הוא בב"א תותירו. תימה לר"י היכי עציז לעיל קל וחומר מנותר שאינו צבל יראה ובל ימצא והא שחיז הכא צל תותירו כמו צל יראה ואומר ר"י למכל מוקס נראה דעציז שפיז קל וחומר דנותר עובר צבל יראה דמיד שהותיר עובר וצוב אינו עובר אצל חמץ אפי' לאחר שהותיר עובר צבל שעה צבל יראה:

אמרו ו' אשם תלוי יוכיח. תימה לרש"א לנצרייה דרצנן דאמרו שהס צשריפה אמאי לא לפינן חמץ מנותר שהס צשריפה ואומר ר"י דמשמע להו' הנותר צשריפה ולא כל איסורין שצמורה צשריפה ואפי' חמץ: ואתה אומר בקבורה. טעמא דר' יהודה דריש צת"כ מני קדש הוא הוא צשריפה ולא חטאת עוף ואשם תלוי צשריפה:

ותנן נמי גבי ע"ז. אומר ר"י דרצנן דמתניתין היינו רבי יוסי דפרק כל הללמים (ע"ז מג: א) אי נמי מתני' דהכא א"ש כרצנן דהסם דאמרו לו אף היא נעשה צבל ומגדל נמחים ורשמנא אמר לא ידבק צידק וגו' והא דשרוי הכא היינו משום צצמנן כתיב לא יכלל ואינו אסור אלף כדכך הנאה וכו' האי גונא לאו דכך הנאה היא אצל צע"ז לא כתיב אכילה א' ואסור אפי' שלא כדכך הנאה: חמץ דשאר נהרות. דלא מזניו שהיה שונה צשום מוקס גבי חמץ יס המלח אצל גבי ע"ז אשכחן צצמנה דוכמין כי האי דלעיל וילין הנאה לים המלח הלכך סתם יס דמני גבי ע"ז הו' יס המלח מיהו לרבה מועלת שחיקה צשאר נהרות כדקאמר צסמון אף צים המלח כן צשאר נהרות: איפכא מסתברא. לשון איפכא אינו מיוסצ דמה שייך איפכא כיון שרבה משהו אותם: ע"ז דלא מטיבה בעי שחיקה. לכאורה משמע דלרצ יוסף צעי שחיקה אפילו צים המלח דמסתמא אמאי דקאמר רבה אין לרין שחיקה דהיינו צים המלח קאמר רב יוסף דצעי שחיקה ועוד אי צשאר נהרות דוקא קאמר רב יוסף דצעי שחיקה ולא צים המלח ולא פליג ארבה צע"ז אלף צצמנן א"כ מאי קאמר תינא כותיה דרב יוסף וצעי שחיקה קשאי לרבה ולפי זה לרצ יוסף צשאר נהרות לא מהני שחיקה מדקמנרין להולין המלח (ה' המלח) כמו לרבה אלף צשאר נהרות דכדוק כל הללמים (ע"ז מג: א) וזו ושי לנהרא וכן צניול (דף טד.) וצמעינה (דף יא.) תנן גבי מפרש מעות לניזיר ומת וילין לים המלח אלמא הקדש צעי יס המלח וצערנין (דף טד.) אמרינן גבי הקדש שקול ארבעה זוזי ושדי צנהרא לכך נראה דגס לרצ יוסף לא צעי שחיקה אלף צשאר נהרות¹ כמו לרבה אלף דרבה צצירא ליה דמטיל לים סתם דע"ז היינו יס המלח ובלא שחיקה דתנא רישא גבי צורת צצנה וצורת חמה וצצמה דוכתי וילין לים המלח ורב יוסף מוקי לה צשאר נהרות ועל ידי שחיקה מדלג תני בחדיא יטיל לים המלח וליכא צין רבה לרצ יוסף אלף חמץ צשאר נהרות² וא"ת לרצנן דלית להו צע"ז (מפרר) [שוחק] וזורה לרוח מה יעשו מע"ז אטו כל שעה וילין לים המלח דלרצנן לא מהני שחיקה צשאר נהרות דקמני התם אמרו לו משס ראייה הרי הוא אומר ויזר על פני המים לא נתכוין משה אלף לצדוקן כסוטה ומדאילתרין להאי טעמא מכלל דלא מהני שחיקה צשאר נהרות וטעמא לפי שהמים מוליכים אותו על ידות הנהר³ יש לומר דלרצנן מפרר וזורה לרוח מוקס שאין מגדל נמחים (א) וכן אמרינן תוס':

חזר רבי יהודה ודנו דין אחר נותר ישנו בכל תותירו וחמץ בכל תותירו מה נותר בשריפה אף חמץ בשריפה אמרו לו אשם תלוי וחטאת העוף הבא על הספק לדברך יוכיחו שהן בכל תותירו שאנו אומרים בשריפה ואתה אומר בקבורה שתק ר' יהודה אומר רב יוסף היינו דאמרי אינשי כפא דחטא נגרא בגווה נשרוף חרדלא⁶ (אמר אביי) סדנא בסדני יתיב מדוייל ידיה משתלים רבא אמר גירא בגיירי מקטיל מדוייל ידיה משתלים: וחכ"א מפרר וזורה וכו': איבעיא להו היכי קאמר מפרר וזורה לרוח ומפרר ומטיל לים או דילמא מפרר וזורה לרוח אבל מטיל לים בעיניה⁷ ותנן נמי גבי ע"ז כי האי גונא ר' יוסי אומר בשוחק וזורה לרוח או מטיל לים ואיבעיא להו היכי קאמר שוחק וזורה לרוח ושוחק ומטיל לים או דילמא שוחק וזורה לרוח אבל מטיל לים בעיניה דלים המלח קא אולא לא בעי שחיקה חמץ דלשאר נהרות קאויל בעי פירור א"ל רב יוסף יאררבה איפכא מסתברא ע"ז דלא מטיסה בעי שחיקה חמץ דממים לא בעי פירור תניא כוותיה דרבה תניא כוותיה דרב יוסף תניא כוותיה דרבה היה מהלך במדבר מפרד וזורה לרוח היה מהלך בספינה מפרד ומטיל לים תניא כוותיה דרב יוסף היה מהלך במדבר שוחק וזורה לרוח היה מהלך בספינה שוחק ומטיל לים שחיקה קשיא לרבה פירור קשיא לרב יוסף שחיקה לרבה לא קשיא הא לים המלח הא לשאר נהרות פירור לרב יוסף לא קשיא הא בחיטי הא בנהמא: מרתני⁸ חמץ של נברי שעבר עליו הפסח מותר בהנאה ושל ישראל האסור בהנאה שנאמר ולא יראה לך שאור: גב' מני מתניתין לא רבי יהודה ולא רבי שמעון ולא רבי יוסי הגלילי מאי היא דתניא חמץ בין לפני זמנו בין לאחר זמנו עובר עליו בלאו תוך זמנו עובר עליו בלאו וברת דברי רבי יהודה רבי

חמץ ישנו צבל וסותרו. לא יראה ולא ימצא: אשם סלוי. צל על ספק כרת כגון חלב וסומן לפניו ושגג צלחט מוקס ואינו יודע איהו מהן אכל ואס שחטו ואירע צו פסול או נותר פליגי ר' יהודה ורצנן צשליה פרק צמלא דתמורה⁵ לר' יהודה צצורה לרצנן צשריפה: חטאת העוף הבא על הספק. כגון הפילה ספק ולר ספק אינו ולר אינה חוכלת צקדשים שמה ולר הוא עד שצצירא כפרתה. העולה צבה על תנאי אס ילדתי הרי היא לחוצתי ואס ללא הרי היא נצבה. וחטאת העוף מציאתו על הספק ואין כאן משום חולין צצורה דמקראי נפיק צצמסת נזיר צפרק מי שאמר (דף טז.) ואסורה צצכילה שמה חולין היא ומליקתה שויה נצילה ופליגי צה רבי יהודה ורצנן צפרק צצמלא דתמורה⁵ חטאת העוף הבא על הספק שערף רבי יהודה אומר יטילנה לאמה: ואסא אומר צצצורה. אשס תלוי קאי דקאמר ר' יהודה יקבר ואע"ג שהנותר ממנו אסור צצכילה וצצנהא ועונש כרת והוא צצן תותירו: כפא דחטא נגרא. כן צצן שחקק האומן צצמוכו שרוף את לשונו ואת חכו צצחדלל ליצנא אחרינא שרוף הומי"ר צצנע"ז כמו שורפה חיה צע"ז (דף טז:.) סדנא. נגר עושה סד לשוס צו רגלי אסיריס כמו ותשס צצכך רגלי (איזו יג:.) מדוייל ידיה משתלים. מהרמנת יד ומלללכתו משתלס שכרו כשנמלא נצנ: גיראה. עושה חיים: או דילמא. לרות הוא דצעי פירור שמה זורקנו שלס וימלאנו אחר ויאללנו אצל לים מטיל צענינה דממיקס) וימוןק מאליו. לשון שחיקה שייך צצמסת ולשון פירור שייך צצפת: יס המלח. [הנקלא מיי"ר צצצירא] אין ספינה עוצרת צו: צעי פירור. שמה צצפגע צו ספינה ותללנו ולאו דלעתיסה: לא ממסה. אשם המיס מנמקות אותו: תניא כווסיה דרבה. דחמץ צעי פירור: תניא כווסיה דרב יוסף. דע"ז צעי שחיקה: צצציו. שהחמינו צעי פירור כלומר פיזור שלא ימנס צצק וירקס אלף יפזרס על פני המיס שלא יוכל ארס ללקטן מעל פני המיס: מרתני⁸ משום שנאמר לא יראה לך. צצמלא⁸ מפרש לה משום קנסא דעצר עליה משום צל יראה: גב' צין לפני זמנו. משע עת שצחשך: (א) לאחר זמנו. משעצר הפסח עובר עליו צלאו ואס אכלו אינו עונש כרת ולקמן [ע"ז] מפרש ללאו: סוך זמנו. ממועד: ומעשה

ליס המלח ואין נראה דהא ר' יוסי מיייתי ראייה מויוז על פני המים משמע דהמניס צשאר נהרות ועוד דככל מוקס דמוכרי יס המלח) בע"ז וצשאר דוכמין לא מוכרי שחיקה וצצמה דוכמין מנינן דרצ יוסף ומאי קאמר נמי שחיקה קשיא לרבה ותנן ר' אליעזר אומר וילין הנאה לים המלח וצצמנין המס צצגמרה גבי חצית שקול ד' זוזי ושדי לנהרא וכן צניול (דף טד.) וצמעינה (דף יא.) תנן גבי מפרש מעות לניזיר ומת וילין לים המלח אלמא הקדש צעי יס המלח וצערנין (דף טד.) אמרינן גבי הקדש שקול ארבעה זוזי ושדי צנהרא לכך נראה דגס לרצ יוסף לא צעי שחיקה אלף צשאר נהרות¹ כמו לרבה אלף דרבה צצירא ליה דמטיל לים סתם דע"ז היינו יס המלח ובלא שחיקה דתנא רישא גבי צורת צצנה וצורת חמה וצצמה דוכתי וילין לים המלח ורב יוסף מוקי לה צשאר נהרות ועל ידי שחיקה מדלג תני בחדיא יטיל לים המלח וליכא צין רבה לרצ יוסף אלף חמץ צשאר נהרות² וא"ת לרצנן דלית להו צע"ז (מפרר) [שוחק] וזורה לרוח מה יעשו מע"ז אטו כל שעה וילין לים המלח דלרצנן לא מהני שחיקה צשאר נהרות דקמני התם אמרו לו משס ראייה הרי הוא אומר ויזר על פני המים לא נתכוין משה אלף לצדוקן כסוטה ומדאילתרין להאי טעמא מכלל דלא מהני שחיקה צשאר נהרות וטעמא לפי שהמים מוליכים אותו על ידות הנהר³ יש לומר דלרצנן מפרר וזורה לרוח מוקס שאין מגדל נמחים (א) וכן אמרינן תוס':

רבי

לגוי עד שאתה לוקח ממנו במנה קח במאתים שמה אצטרך ורקא ממך אחר הפסח. מני מתני' לא ר' יהודה ולא ר' שמעון ולא

נודע על הרי זו תקבר. שתק ר' יהודה, היינו דאמרי אינשי כפא דחט נגרא כו. פירוש כמו